

JEZERO BR. 13

DŽON MAKGREGOR

Prevela
Tatjana Bižić

■ Laguna ■

Naslov originala

Jon McGregor
RESERVOIR 13

Copyright © 2017, Jon McGregor
All rights reserved.
Translation copyright © 2019 za srpsko izdanje, LAGUNA

Reka se kreće.
Mora biti da kos leti.
Volas Stevens

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

In memoriam
Alister Makgregor
1945–2015.

Prvo poglavlje

Okupili su se pred samu zoru na parkingu i čekali da im se kaže šta da rade. Bilo je hladno, niko nije mnogo govorio. Bilo je prećutanih pitanja. Devojčica koja je nestala zvala se Rebeka Šo. Poslednji put kad su je videli nosila je belu duksericu s kapuljačom. Magla je pala nisko po vresištu, a zemlja je bila potpuno smrznuta. Dobili su uputstva pa su pošli. Smrznuta zemlja krckala je pod čizmama, a vres se za njima uspravljao i brisao tragove. Rebeka je bila visoka sto pedeset dva centimetra i imala je zagasitoplavu kosu. Satima je već nije bilo. Držali su oči prikovane za zemlju, ništa nisu govorili, pitali su se šta će naći. Čuli su se samo koraci, psi kako laju pored puta i slabašan zvuk helikoptera iznad akumulacionih jezera. Helikopter je nadletao cele noći, ali nije otkrio ništa pretražujući svetlima vres i brze smeđe potoke. Džeksonove ovce su se poplašile i razbežale kroz polomljenu kapiju; Džekson ih je satima skupljao i vraćao. Alpinisti spasioci, speleolozi, policija – niko ništa nije našao. U ponoć su pozvali ljude da pođu

u potragu. Nije trebalo mnogo da se sakupe dobrovoljci. Pola sela ionako je bilo napolju, prečešljavajući šta li je to moglo da se dogodi. Nije ovo doba godine da se ide gore u brdo, govorili su. Neki koji dođu ovamo ne znaju kako naglo vreme ume da se promeni. Kako se brzo smrkava. Neki izgleda ne znaju ni da ima mesta gde mobilni telefoni ne rade. Porodica te curice došla je ovamo za Novu godinu, odseli su u jednom od onih adaptiranih ambara kod Hantera. Predveče su dotrčali u selo, vičući. Hladno je da se noći napolju u brdu. Sigurno se samo sakrila, govorili su ljudi. Mora da je dole u dnu obronka, iskrenula je članak. Hoće samo da uplaši roditelje. Bilo je mnogo ovakvih razgovora. Ljudima je bilo stalo da nešto kažu, nisu mnogo vodili računa o onome što će izaći kad otvore usta. U zoru se magla razišla. S vrha vresišta, kad su se okrenuli, ljudi su videli selo: bukvik, isparcelisani seoski povrtnjak, crkveni zvonik, igralište za kriket, reku i kamenolom i cementaru pored glavnog puta ka gradu. Mnogo je terena trebalo pretražiti, mala je mogla biti na hiljadu mesta. Nastavljali su. Povremeno bi blesnulo svetlo ponekog vozila na auto-putu, jedva vidljivo na horizontu. Jezera su bila mutno metalnosiva. Navlačili su se gusti kišni oblaci. Tlo je omeknulo, masna smeđa voda šljiskala im je oko čizama. Novi helikopter leteo je sada nisko uz dobrovoljce. Stajalo ih je truda da ne gledaju gore i ne mašu. Kasnije je policija održala konferenciju za štampu u *Gledstonu*, ali nije bilo da se saopšti ništa osim onog već poznatog. Devojčica koja je nestala zove se Rebeka Šo. Trinaest joj je godina. Kad je poslednji put viđena, imala je na sebi belu duksericu s kapuljačom, teget perjani prsluk, crne farmerke i platnene patike. Visoka je

sto pedeset dva centimetra, ima ravnu tamnoplavu kosu do ramena. Javnost je zamoljena da ako iko vidi devojčicu koja odgovara ovom opisu, odmah javi policiji. Potraga će se nastaviti čim vreme to dozvoli. Uveče je trg bio obasjan televizijskim reflektorima, generatori su ispuštali dim, a iz dvorišta iza paba čuli su se povišeni glasovi. Sumnje su počinjale da se rađaju.

U ponoć, kad je počela nova godina, videli su se vatrometi iz gradića na drugoj strani doline, ali bili su predaleko da bi se čuli, i niko nije izašao da gleda. Igranka u seoskoj sali je otkazana. *Gledston* je bio pun ljudi, ali niko nije bio raspoložen za slavlje. Toni je zatvorio bar u pola jedan i svi su se razišli kućama. Na ulicama su ostali samo policajci, neki okupljeni oko kombija, neki su već ponovo polazili u brda. Ujutru je opet počela kiša. Voda se hitro slivala iz nabujalih tresetišta niz vododerine i stepenaste staze koje su se spuštale s ivice vresišta. Reka, gusta od mulja spranog s brda, valjala se preko ustava. Na vresištu je zastavicama obeleženo kuda su, prema sopstvenim rečima, Rebekini roditelji šetali s devojčicom. Zastavice su vijorile i lepetale na vetru. Parking ispred biroa za turističke informacije bio je pun vozila televizijskih ekipa i novinari su se okupljali. U seoskoj sali postavljeni su stolovi na rasklapanje, a na njima servirane zelene šoljice i tanjirići, voda je ključala u aparatima za kafu, miris prepečene slanine vio se napolje na kišu. Iz adaptiranog Hanterovog ambara u kome su odseli Rebekini roditelji dopirali su glasovi podignuti dovoljno da ih policajci ispred čuju. Džes Hanter je došla iz kuće noseći šolju čaja. Helikopter je doleteo od jezerâ,

prateći polako reku i prelećući ustave, kamenolom i šumu. Ronioci su ponovo pretraživali reku. Jedna grupa novinara čekala je iza kordona pored starog mosta za tovarne konje da uhvati dobar snimak, s foto-aparatima uperenim na pustu površinu reke. Dah im je pravio oblačice oko glave. Na donjem polju dva Džeksonova sina klečala su pored uginule ovce. Foto-aparati zaškljocaše kad je iz reke sporo izronila glatka glava ronilačkog odela na prvom roniocu. Iza okuke se zatim pojavi drugi ronilac, pa treći. Redom su zaronili ispod luka mosta i nestali s vidika. Kamermani su poskidali kamere s tronožaca i počeli da sklanjaju opremu. Jedan od Džeksonovih sinova dotruckao se terenskim trotočkašem preko polja i rekao novinarima da mu se maknu s puta. Reka je tekla pusta i brza. Cementara je zatvorena da ne bi smetala tragačima. Za nedelju dana prve pahulje su se nahvatale po ivicama igrališta za kriket; zima se spremala da potraje. U školskoj zbornici nastavnice su, ne skidajući kapute, čekale. Sve što bi se moglo reći delovalo je pogrešno. Cevi centralnog grejanja začegrtale su i taj zvuk na koji je većina bila naviknuta opustio je atmosferu. Gospođica Dejl pitala je gospođicu Frenč je li joj majka imalo bolje, a gospođica Frenč je tačno opisala kako nije. U zbornici je ponovo zavladao muk, osim kvrcanja u radiatorima. Gospođa Simpson je ušla i zahvalila im što su došle tako rano. Sve su rekle svakako, pa to se i podrazumevalo. Pod datim okolnostima, rekla je gospođa Simpson, namera je da svi drže časove kao i obično, ali da budu spremni da govore o situaciji ako deca budu pitala, a verovatno hoće. Neko je pokucao na vrata i domar Džouns uđe da kaže kako će grejanje uskoro proraditi. Gospođa Simpson ga je zamolila da se postara da dvorište

bude posuto peskom. Samo ju je pogledao kao da bi da kaže kako nije bilo nikakve potrebe da mu to napominje. Kad su roditelji doveli decu u školu, gospođa Simpson ih je dočekala na kapiji. Pošto su deca ušla, roditelji su ostali još neko vreme, gledajući kako se vrata zaključavaju. Po nekima bi se reklo da su spremni tu da prestoje ceo dan. Na autobuskoj stanici srednjoškolci su čekali autobus do grada. Bio je to prvi dan posle raspusta, ali oni nisu mnogo razgovarali. Bilo je hladno, navukli su kapuljače preko glave. U školi će ih ceo dan zapitkivati o nestaloj devojčici, iako oni ne znaju ništa osim onoga što je već objavljeno u vestima. Linzi Smit je rekla da se kladi kako će ih gospođa Bouman pitati da li bi želeli da pročaskaju o tome. Naglasila je „pročaskaju“, stavljajući na znanje da citira gospođu Bouman. Dipak na to reče da će ih to bar spasti francuskog. Sofi je skrenula pogled i videla Endrua kako čeka na drugoj stanici, sa svojom majkom Ajrin. Endru je bio njihov vršnjak, ali išao je u specijalnu školu. Njihov autobus je stigao. Džejms je upozorio Lijama da ne izmišlja nikakve budalaštine o Beki Šo. Padao je sneg, hvatajući se u debelom sloju. U crkvi se držala služba. Vikarka je zamolila policiju da ne dozvoli pristup medijima. Svi su pozvani da prisustvuju, rekla je, samo bez fotografisanja i snimanja, bez mahanja beležnicama. Nije želela da se pravi spektakl od jedne pastve uhvaćene u bolnoj molitvi. Redari su postavili dodatne stolice, ali ipak je bilo ljudi koji nisu našli mesta za sedenje, pa su stajali pored. Muškarci nenavikli na dolaske u crkvu stajali su gužvujući kape u rukama, oslanjajući se na ćoškovu klupa. Neki su prekrstili ruke i čekali. Oni koji su redovno dolazili u crkvu nudili su im molitvenike otvorene

na potrebnoj stranici. Džejn Hjuž, vikarka, rekla je da se nada kako niko nije došao u potrazi za odgovorima. Nada se kako niko nije došao u potrazi za utehom, rekla je. Nema nikakve utehe u ovom položaju u kome smo se mi našli danas, rekla je. Nema utehe za roditelje nestale devojčice, ni za rodbinu koja je doputovala ovamo u selo da se nađe uz njih. Nema utehe za policajce koji učestvuju u potrazi. Možemo samo da se uzdamo da će se Bog naći među nama u ovom času nevolje. Molimo se samo da ne dozvolimo sebi da nas savlada bol, jer nije na nama da mu se predajemo, nego da verom uzdignemo duh i nađemo u njoj moći da pomognemo ovoj porodici u njenim patnjama kako god budemo pozvani da pomognemo. Zastala je i sklopila oči. Pružila je ruke gestom za koji se nadala da će ličiti na molitvu. Muškarci koji su stajali prekrštenih ruku ostali su prekrštenih ruku. Crkvenjak je tripud povukao zvono i zvonjava se razlegla kroz jutro što se vedrilo, dolinom sve do starog kamenoloma. Krajem meseca sunce se promolilo i polja su omekšala. Mirni vazduh podrhtavao je kad bi sneg, topeći se, pao s krova. Pronosila su se govorkanja, i ništa više od govorkanja, o tome gde bi sad mogli biti roditelji nestale devojčice. Van sebe su, govorilo se.

U februaru je policija organizovala rekonstrukciju događaja. Dovedi su glumce iz Mančestera. Nisu bili našli nikakve tragove, pa su želeli da upute novi apel javnosti. Medijima je dozvoljeno da priđu Hanterovom imanju i data su im uputstva šta da snimaju. Dan je bio vedar i mrazan. Policijski portparol je zatražio tišinu. Otvorila

su se vrata adaptiranog ambara i izašao je jedan par od četrdesetak godina, a za njima trinaestogodišnja devojčica. Žena je bila vitka, plave kose uredno podšišane oko ušiju. Imala je na sebi tamnoplavu kišnu kabanicu, crne lasteks farmerke i čizmice. Muškarac je bio visok, koščat, tamne talasaste kose i nosio je naočari s crnim okvirom. Na njemu su bile tamnosiva vetrovka, alpinističke pantalone i crne patike. Devojčica je bila visoka za svojih trinaest godina, zagasitoplave kose do ramena, s dobro odglumljenom razdraženošću na licu. Obučena je bila u crne farmerke, belu duksericu s kapuljačom, teget perjani prsluk i platnene patike. Sve troje su ušli u srebrna kola parkirana ispred adaptiranog ambara i polako se izvezli na put. Fotografi su trčali pored kola. Ispred biroa za turističke informacije glumci su sačekali da fotografi zauzmu mesta pre nego što su izašli iz automobila i peške se zaputili ka vresištu. Devojčica je zaostajala, pa su se glumci koji su igrali roditelje tripud okretali da joj doviknu da požuri, na šta je devojčica sva tri puta šutnula zemlju ispred sebe i usporila još malo. Dvoje odraslih išli su napred držeći se za ruke. Devojčica je malo ubrzala korak. Kasnije je potvrđeno da je ovaj sled događaja uspostavljen na osnovu razgovora policije s roditeljima. Dvoje odraslih su išli sve dok se nisu popeli uz prvu padinu, pa preko grebena zamakli s vidika. Devojčica se takođe izgubila s vida nekoliko trenutaka posle njih. Foto-aparati su neko vreme škljocali u prazno. Policijski portparol zahvalio je svima na tome što su došli. Troje glumaca vratilo se niz brdo. Cementara je ponovo radila i putevi su bili posrebreni prašinom. Teretni vozovi huktali su kroz brdo, pa oko dugačke okuke između drveća. Bleda svetlost sporo

se kretala preko vresišta padajući na klisure i jarke pune vode i postajući sve oštrija, dok se oblaci nisu sklopili nad glavom. Uz reku, nadomak ustava, stajala je u suton jedna čaplja i motrila vodu. Noću se s brdâ sporo dovaljala magla. U četiri ujutru Les Tompson je već bio budan i vodio je krave preko dvorišta na mužu. Kasnije su videli vikarku kako odlazi svojim kolima na Hanterovo imanje. Provela je oko sat vremena s roditeljima nestale devojčice, a kada je izašla, nikom ništa nije htela da kaže.

Istraga se nastavljala. Krajem marta je otoplilo. Roditelji nestale devojčice i dalje su bili na Hanterovom imanju. Nije bilo nikakvih vesti. Džejn Hjuze je jednog jutra ponovo pošla da ih obiđe, a kad je prolazila pored Džeksonovog imanja, videla je Džeksona i njegove momke ispred staje u kojoj su jagnjili ovce. Izgledali su kao ljudi koji su se natrudbovali, ali ne vide potrebu da o tome govore. Držali su šolje s čajem i cigarete. Iz kuće je mirisalo na doručak koji se spremao. Tek kad su videli prvu decu na putu ka školi, Vil Džekson se prisetio da mora da ode po sina, koji je živio s majkom, i odvede ga u školu. Kombi nije hteo da upali, pa je uzeo terenski trotočkaš; znao je još usput da majka maloga neće biti nimalo zadovoljna i da će ovo biti još jedna na spisku zamerki na njegov račun. Kad su stigli do škole, zatekli su kapiju zaključanu, pa je Vil morao da dozove Džounsa iz ložionice da ih pusti unutra. Vil je odveo sina do učionice, a gospođica Karter je prihvatila izvinjenje, smestila dečaka u klupu i zamolila Vila da razmisli da li bi možda razred mogao da dođe i vidi kako se jagnje ovce. Iznenađila se kad joj je rekao da

su već počeli da ih jagnje. Pitala je hoće li ih biti još za jagnjenje, a on je rekao da ako hoće da dovede razred, mora napismeno da pita njegovog oca. Gospođica Karter ga nije čula da je izgovorio toliko reči kad se sabere nekoliko prošlih nedelja. Kad se Vil vratio kući, sva braća su mu bila u staji za jagnjenje. Dok on nije bio tu, jedna ovca im je uginula pri jagnjenju. Održan je sastanak parohijskog veća. Brajan Flečer nije uspevaao da privoli ljude da se drže dnevnog reda i na kraju je morao da prizna kako je vrlo teško u ovakvom jednom trenutku držati se pitanja o nepropisnom parkiranju. Sastanak je odložen. Policija je održala konferenciju za štampu u konferencijskoj sali u *Gledstonu* i saopštila da traga za vozačem crvenog LDV-ovog kombija marke pilot. Na pitanje novinara da li se dotični vozač kombija smatra osumnjičenim, inspektor zadužen da vodi slučaj odgovorio je da su sve mogućnosti još otvorene. Devojcini roditelji ćutke su sedeli pored inspektora. Posle podne je duvao jak vetar i brzo nosio oblake ka istoku. Jedan kos je nadleteo baštu gospodina Vilsona, kljuna punog suve trave za gnezdo. Ispod bukava iza zabrana skokunci su se hranili mrvicama opalog lišća. Noću su se s brda videli farovi na auto-putu, promicali su jedan mimo drugog, beli i crveni, a nebom su hitali oblaci. Nestalu devojčicu su tražili. Ponovili su čitavu potragu opet od početka. Tražili su je u koprivama izdžikljalim oko mrtvog hrasta u Tompsonovom dvorištu. Ispodizali su kamen kojim su popločane vrtne staze i posklanjali komade šperploče pre nego što su otišli dalje. Tražili su je po Hanterovom imanju, iza adaptiranih ambara, ispod nadstrešnica za automobile, po šupama za ogrev i za alat, u šumi, po staklenicima i ograđenim vrtovima.

Tražili su je u cementari, krećući se s nelagodnom kroz ogromne zgradurine, zavirujući besciljno iza viljuškara i paleta za prenos tereta, po kancelariji i menzi, pa se odvukli putem kao duhovi, lica i ruku naprašenih glatkom belom prašinom. Noću su ljudi sanjali o tome kuda li je devojkica mogla otići. Sanjali je kako silazi s vresišta, u mokroj odeći, skoro pomodrela u licu. Svako je sanjao kako je baš on prvi stigao do nje i umotan u ćebe doveo je bezbedno kući.

U aprilu, s prvim lastama, došli su ponovo i poklonici pešačenja po brdima. Na parking, dok su prtili rance, slušali su nagađanja o devojkici. Kuda je mogla da pođe, koliko daleko je mogla da stigne. Ako je pošla na sever, pre noći bi prešla auto-put. Na istok, jezera bi joj preprečila put. Na zapad, došla bi do kraja, do ivice gde se iskrzana zemlja pod vresom pretapa u vazduh i gde se peščar kruni s brega. Vreme je bilo ružno, a ona je bila u onim patikama. Mogla je da padne na milion mesta. Ipak, kako to da je još nisu našli, a dani su se dužili, sunce je zalazilo sve dublje u dolinu i mlada paprat je nicala iz hladne crnice pod jasenima. U večernjim vestima stalno su prikazivali iste snimke: tragaoce u vrsti razvučenoj preko vresišta snimljene iz ptičje perspektive, ronioce kako se kreću kroz reku, automobil koji odvozi devojkicine roditelje, njenu fotografiju. Na fotografiji je bila u odeći koju je imala na sebi kad je nestala, a lice joj je bilo poluokrenuto od aparata. Kao da bi htela da bude negde drugde, govorili su ljudi. Policija je ponovo navraćala kod devojkicine majke. Ponekad su postavljali nova pitanja. Gospođica Karter

je, pre nego što deca stignu u školu, punila vodom aluminijumske bokale iz školske menze i aranžirala u njima propupele vrbove grančice. U povrtnjacima je ljubičasti brokoli počinjao da se glaviči i cvetovi su se odlamali tako lako i tako je sladio na jeziku da ubrano prosto nije moglo da se donese do kuće. Gore oko Kamenih sestara videli su geometre. Pričalo se da rade za neku firmu koja vadi kamen. Prolećnu igranku hteli su da otkažu, ali Ajrin je predložila da je održe i da prihod prilože u korist potraga za nestalom decom, a tome je teško bilo prigovoriti. Sali Flečer se ponudila da pomogne u organizovanju, pošto ju je Ajrin gledala dovoljno dugo i značajno. Ronioci su ponovo došli s konopcima i spustili se u jezero dok su čaplje klizile nad glavom. Drveće je listalo. Meka kiša nanosila je magličaste oblake preko polja.

Za prvomajski vikend pred mesarom je bio red, ali ni sličan redovima kakvi su ranije umeli da budu. Ni sličan redu koji je bio potreban Martinu i Rut da bi im prodavnica opstala. Martin o tome nikom nije govorio, iako je već postajalo očigledno, i niko ga ništa nije pitao. Ajrin je stajala na čelu reda i pričala da svi čuju šta zna o situaciji na Hanterovom imanju. Radila je tamo kao čistačica, pa je ponešto znala. Možete da zamislite kako je curičinim roditeljima, rekla je, dok gledaju nas kako ovde dole živimo kao i obično. Niko ne može da očekuje da život stane u čitavom selu, rekla je na to Rut. Ušao je Ostin Kuper i stavio na tezgu primerke *Glasa doline*, novina koje je izdavao. Rut mu je čestitala, a on je načas izgledao kao da ne zna na čemu, pa se onda osmehnuo i uzmakao ka

izlazu. Ajrin ga je ispratila pogledom, zatim je upitala je li Su Kuper trudna. Jeste, odgovorila joj je Rut, konačno, a Gordon Džekson s kraja reda dobaci pitanje ima li ikakve šanse da budu usluženi pre nego što dete dođe na svet. Uskom ulicom polako je naišao kamion vučne službe, na koji je bio natovaren crveni LDV-ov kombi pilot. Pratio ga je policijski automobil. Kombi je bio umotan providnom plastičnom folijom. Martin je obrisao ruke o kecelju i izašao pred radnju da ih gleda kako prolaze. Gordon je izašao za njim, pripalio cigaretu. Martin je zaklimao glavom. Ovo sve menja, rekao je. Napredak u istrazi, bogamu, rekao je Gordon. Laste su se vratile u jatima, uletale su i izletale kroz otvorena vrata Džeksonove staje za jagnjenje i Tompsonove kravlje štale i šupa i garaža na Hanterovom imanju. Odbor za praznik ukrašavanja bunara nije mogao da se složi oko toga treba li uopšte te godine održavati slavlje. Pod datim okolnostima. Niko živ nije pamtio da je nekad prošla godina bez ukrašavanja bunara, ali doduše nikad nijedna godina nije bila ovakva. Na kraju su se svi složili da tradicija treba da se održi, ali da se ne pravi mnogo slavlja. Poneki su tvrdili da su videli devojčicu. Ajrin ju je prva videla, na pešačkom mostiću kod čajdžinica, prelazila je na drugu stranu. Sasvim sama, rekla je Ajrin. Lice joj je videla iz poluprofila. Nije htela da me pogleda u oči, kazala je Ajrin. Umakla mi je pre nego što sam uspela da je stignem, nisam videla kuda je otišla. Znam da je bila ona. Saopštili su policiji i ekipa je izašla, ali ništa nisu našli. Tog dana je u okolini bilo mnogo porodica s decom, rekao je policijski portparol. Ali znam da je bila ona, ponavljala je Ajrin. Bilo je kiše, reka je nadošla, a glavice čičaka na donjim livadama uspenušale su belo.

Livadaska krbuljica bujala je pored puteljaka, a senke su pod drvećem postajale sve deblje. Stoku su poterali više gore u brda, čajdžinice pored vodeničnog jaza otvorile su letnju sezonu. U Tompsonovom hangaru radnici su pripremali kombajn za kosidbu. Trava je izrasla visoko, ali je vreme danima bilo loše. Kiša je istrajno dobovala po krovu. Jezera su se popunila.

Kombi su pronašli iza magacinâ kod akumulacionog jezera br. 7. Čitavo to područje pretražili su pošto je devojčica nestala, što znači da je kombi tamo ostavljen kasnije. Neko je možda video kad je dovezen. Neko bi se mogao setiti ko ga je vozio. Policija je pozivala svedoke da se jave i trudila se da uđe u trag vlasniku. Registarske tablice bile su lažne, a s motora je obrisan serijski broj. Kombi su odvezli i podvrgli temeljnom ispitivanju policijskih stručnjaka. Nekakva uobičajenost lagano se ušunjavala u konferencije za štampu. Stolice i kamere su postavljane na uobičajena mesta, u čitavom razvoju događaja osećala se zamorenost. Osećala se težina neizgovorenog. Prostorija se praznila, stolice su sklanjane, pod bi bio pometen, svetla pogašena i Toni se vraćao za svoj šank. Divlji komorač živahno je bujao u zaklonu starog kamenoloma, a kad je Vini otišla da ga nabere, opet je na sve strane našla kondome zavezane u čvorove. Nisu je iznenadili kondomi, nego čvorovi. Nekog čoveka u tamnosivoj vetrovki, s navučenom kapuljačom, videli su kako dugo stoji na suprotnoj strani jezera broj 8, pa onda odlazi uzbrdo, među drveće. Martin Fauler je otišao u krizni štab na trgu i ispričao šta je znao o vozaču crvenog kombija. Bilo je to posle razgovora s

Tonijem. Martin je spomenuo da zna kako se taj čovek preziva Vuds, a Toni ga je pitao zašto to već nije rekao policiji. Nije ti baš milo da o takvim tipovima išta kažeš policiji, rekao je Martin. Toni ga je ubedio. Bilo je rupa u priči o Vudsu koju je Martin ispričao policiji. Rupe su imale veze sa starim gvožđem, krivolovom i dotiranim gorivom za poljoprivredne mašine. Poznato je bilo da je Vuds umešan u sve ove mutne poslove, a s vremena na vreme je u njih bivao uvučen i Martin. Policiju to nije zanimalo, hteli su samo da znaju gde je Vuds, zašto je kombi bio sakriven i zašto je kombi viđen u vreme kad je devojčica nestala. Martin je odgovarao nerado, ali na kraju su izvukli odgovore iz njega. Kasnije je u pabu, sav napet, rekao Toniju da se plaši posledica. Vuds je od onih koji cene diskreciju, rekao je. Ima veze. Samo da znaš u šta si me uvalio. Ma daj, Martine. Maloj je bilo samo trinaest godina. Razmisli. Ne znaš ti Vuds, rekao je Martin. Da znam, otišao bih u policiju brže nego ti, odsekao je Toni. Gledali su se u oči dok je Martin iskapljivao piće. Zatim je otišao. Uveče se na vestima pojavio foto-robot. Želeli bi da eliminišu traženo lice iz dalje istrage, saopštila je policija. Ispred paviljona za kriket srednjoškolci su se okupili da cugaju. Sofi Hanter je donela bocu vina koju je ukrala roditeljima iz podruma. Proći će sto godina pre nego što iko primeti da fali, rekla je. Mučili su se da je otvore i na kraju je Lijam šrafčigerom nagurao zapušač niz grlić. Ponovo su razgovarali o devojčici. Džejms Brod se pitao da nije možda ipak trebalo nešto da kažu. Nema svrhe, rekli su ostali. Već su raspravljali o tome. Ništa se ne bi promenilo, rekla je Linzi. Mrtva je pa je mrtva.

Samo bismo se mi uvalili do grla. Nisi ti bila tamo, rekao je Džejms. Bio je nesrećan sticaj okolnosti, rekao mu je Dipak. Nije tvoja greška. Sedeli su na stepenicama paviljona, pili vino i zapitkivali jedno drugo je li već počelo da deluje. Niko nije sasvim tačno znao kako bi trebalo da se osećaju. Prestali su da razgovaraju davno pre nego što su iskapili bocu. Sofi ju je sakrila ispod stepenica, pa su pošli kućama. Bilo je nekako neočekivano toplo i više puta su se saplitali i naslanjali jedno na drugo. Govorili su glasnije nego što su bili svesni.

Devojčicine roditelje videli su nedaleko od turističkog biroa, kako idu uzbrdo s dvojicom inspektora. Iz daljine je izgledalo kao da se kreću sporo i ukruženo. Obišli su u širokom krugu područje gde je devojčica viđena poslednji put. Zastavice su uklonjene, mesto više ničim nije bilo obeleženo. Niko ko već ne zna ne bi ništa primetio. Išli su starim konjskim putem, pored Stena crnog bika ka jezerima. Proveli su tamo u brdima gotovo celo popodne, a kad su se vratili, na parking su ih dočekali foto-reporteri. Prošlo je više od šest meseci, a još uvek nikakvog traga. Ni otisaka obuće, ni odeće, ni osumnjičenih, ni snimaka na bezbednosnim kamerama. Devojčica kao da je u zemlju propala. Novinari su se ovom frazom služili kao metaforom ili hiperbolom; svet iz sela znao je da to može i doslovno da se desi. Postavljano je pitanje koliko će još dugo roditelji male ostati. Hanterovi su otkazali sve rezervacije za svoje adaptirane ambare, ali to nije moglo da traje večno. Roditelje male je slabo iko viđao, a ako su

Hanterovi išta znali, nikom nisu pričali. Znalo se samo da ih prečasná Hjuž stalno obilazi. Ispred turističkog biroa i dalje su ostavljani cveće i sveće, pa je izneto i pitanje šta sa njima. Saznalo se da devojčicinog oca viđaju kako pešači po kraju, ali niko nije znao šta time pokušava da postigne. Ajrin je rekla da čovek teško podnosi nestanak kćeri, na šta su je pitali a kako bi kog đavola inače mogao da podnosi, po njenom mišljenju. Vudsa su pronašli zaposlenog na obezbeđenju jednog gradilišta u Mančesteru. Uhapšen je i propitan nadugačko. Ničim nisu mogli da ga povežu s nestalom devojčicom i imao je alibi za ono kritično večé. Ispostavilo se da ono zapravo nije bio njegov kombi koji je viđen. Pustili su ga i odmah ponovo uhapsili pod brojnim drugim optužbama za krađu i malverzácije. Na senokosnoj livadi s južne strane crkve divlji fazani šetkali su se kroz travu. Majke su usmeravale ptiće kljuckanjem i kvocanjem, a i na najtiši šum svi bi se raspršili kojekuda. Keti Heris je, s psom gospodina Vilsona, prošla međom livade, pa prešla reku. Kad je stigla do šume, pustila je psa s povoca i provukla se kroz prolaz ostavljen u ogradi od suvozida. Ljudi su hteli da se devojčica vrati da bi im ispričala gde je bila. Postojalo je milion načina da iščezne i oni su često razmišljali o tome. Mogla je da strči nizbrdo i neki muškarac je mogao da stane i ponudi joj da je poveze, i da je odvede, i onda zakopa leš u gustišu pored raskrsnice na auto-putu, sto pedeset kilometara severnije, gde sad možda leži, u hladnoj, mokroj zemlji. Mogla je da ide pored auto-puta, da ide preko vresišta, da izađe iz jezera, izdižući se iz tamnosive vode, dok joj se potocići slivaju iz kose, s dugom zelenom jezerskom travom upletenom u odeću.

* * *

Poslednjih dana avgusta vladala je omorina i ako je išta već moralo da se kreće, kretalo se polako. Leje su u povrtnjacima kipele od mahuna i tikvica, veže su gamizale preko staza između. Odebljale pčele teturale su se među cvećem, povrtni puževi su se prežderavali. Prva jagnjad su već bila dorasla za prodaju, pa su ih Džeksonovi sinovi razvrstavali i tovarili u prikolicu. U godišnjoj utakmici u kriketu protiv Kardvela pretrpljen je poraz. Majka nestale devojčice dolazila je s vremena na vreme u crkvu. Došla bi tačno pre nego što će služba početi, vikarka bi je dopratila do sedišta u pobočnom redu rezervisanog za nju i ona je potom odlazila dok se pevala završna himna. Prema dogovoru, Džes Hanter ju je ponekad čekala u kolima napolju. Ljudima je bilo jasno da treba da je ostave na miru. Za vreme uzajamnog blagosiljanja brzo bi se rukovala s ostalima, s osmehom za koji su neki govorili da je suzdržan, a drugi da je zahvalan. Krajem leta srednjoškolfci su organizovali sopstvenu potragu. Bila je to Džejmsova ideja. Mogu da se popnu do vresišta, odu sve do akumulacionog jezera br. 13, pretraže mesta za koja su znali, a policija ih se nikad ne bi dosetila. Ako išta nađu, biće u vestima. Lijam je rekao da mogu da ponesu nekoliko limenki i naprave provod. Linzi je rekla da je ružno zbijati šale s ovim. Pošli su rano, Lijam, Džejms, Dipak, Sofi i Linzi, pošto je svako od njih podmetnulo roditeljima neki izgovor. Okupili su se na parkingu pored povrtnjaka, pa presekli kroz bukvik dok je još vladala jutarnja svežina. Na osnovu onoga što su znali o Beki, onoga što su mislili da je bila sposobna da uradi i onoga što su znali o okolini,

imali su razne ideje o onome što joj se desilo. Viđali su se s Beki prošlog leta, kad su njeni proveli dve nedelje kod Hanterovih. Proveli su s njom više vremena nego što su ljudi, po svemu sudeći, znali. Zbog toga su se osećali kao da su umešani. Oko podne im je vrućina sputala korak, pa su zastali na jednom račvanju staze. Dole u dnu brda nalazio se ruševni ambar gde je Džekson držao alat i hranu. Bili su ožedneli, pa su podelili dve konzerve piva – više nisu uspeli da nabave. U vresu su cvrčali cvrčci, a jedna buba je milela Linzi uz ruku. Ovce su se gurale da uđu u ambar, pa onda opet da izađu iz ambara, tražeći gde je hladovitije. Je li taj ambar pretražen?, pitao je Dipak. Naravno, odgovorio je Lijam. Lično sam ga pretražio, pozajmio sam infracrvenu kameru. Nema ništa unutra. Dipak ga je, po običaju, ispljuvao zbog izmišljanja. Jesu tražili svuda, rekao je Džejms; dakle, šta ćemo sad? Niko mu nije odgovorio. Linzi i Sofi su već bile sklopile oči, a Sofi je već pomalo izgorela na podnevnom suncu. Leptiri su sletali na vres. Proleteo je jedan avion. Koliko je sati?, pitao je Lijam. Oko podne, rekao je Džejms, ne otvarajući oči, nagađajući. Žilavi vres uspravljao se pod njim. Svi su ležali bliže jedno drugom nego inače. Nekome je krčao stomak, ali niko ništa nije rekao o tome. Iz daljine je dopirao zvuk saobraćaja i poljoprivrednih mašina. Zadremali su. U nekom trenutku Džejms je video čoveka kako dolazi stazom ka njima, bockajući štapom vres, i dok je prolazio, izgledalo je kao da ne vidi njih petoro kako leže u vresu. Imao je na sebi tamnosivu vetrovku. Džejms je ustao i njih dvojica klimnuše jedan drugom. Džejms je hteo da kaže čoveku kako mu je žao što mu je kćerka nestala, ali nije mu pošlo za rukom. Klimnuvši, čovek je prošao dalje. Džejms

se kasnije pitao da li se išta od toga uopšte desilo. Posle podne su stigli na vrh brda iznad jezera 8. Ispostavilo se da je Lijam poneo votku. Našli su jedan ulaz u rudnik koji nikad pre nisu videli, pa su ušli s džepnim lampama, ostavljajući trag u blatu za sobom i plašeći jedno drugo. Kad bi se jako uplašila, Linzi se hvatala Dipaku za mišicu. Kad su izašli, bio je već mrak, pa su se zbunili i sišli niz pogrešnu stranu brda. Pošto su konačno stigli kući, našli su se u gorem sosu nego što su očekivali. Roditelji su im bili ljuti i opasno su ih pritegnuli, a i policija je čekala da popriča s njima.

Su Kuper je, čekajući svoje blizance, pripremila sobičak u stanu Kuperovih iznad preuređene štale. Ostin se ponudio da joj pomogne, ali Su je rekla da on već ionako ima suviše posla sa *Glasmom*, a ona bi samo htela da sve lepo dovrši što pre. Šta je tačno mislila time da kaže, pitao ju je on. Su je okačila zavese s dezenom raznih životinja, sklopila drugi krevetac za bebe mnogo lakše nego prvi i zakucala u plafon kuke na koje će okačiti visilice. Sićušne bele komadiće odeće poslagala je u fioke komode, naslagala pelene na ormaru, na policu poređala igračke. Sobica je bila mala, ali izgleda da je u nju stalo sve što će bebama biti potrebno. Ceo stan je bio mali. Nekada su tu spavali štalski momci. Prostor nije bio namenjen da u njemu živi porodica. Njih dvoje su, međutim, stančić zavoleli čim su se uselili u njega i bili su rešeni da se snađu u njemu. Su je kupila velike korpe za stvari, koje su taman stale ispod krevetaca. Znala je da je opasno pripremati sobu tako detaljno toliko rano. Ljudi su bili sujeverni što se toga tiče. Znala je da bi

njena majka bila protiv. Su je, međutim, želela to da uradi. Želela je da bude spremna. Nije još poznavala ljude ovde dovoljno da bi očekivala da joj pomognu. Nije znala kako će se Ostin izboriti s ovim izazovima. Pretpostavljala je da možda i neće biti sasvim dorastao. Pretpostavljala je da će se pokazati kao jedan od onih muškaraca koji će zaljubljenog gledati svoje novorođeno detence, ali neće biti svesni da ga treba nahraniti ili mu promeniti pelenu. Materijalno će ih izdržavati, toliko je znala. Nije ostala trudna dok se nije uverila u to. Samo što pojma neće imati šta treba da radi. Na to je bila spremna. Ostin je sentimentaln i, ako se izuzme pisanje, uređivanje i štampanje novinskih članaka, potpuno nepraktičan čovek. Navila je visilicu i slušala zujave melodije koje je svirala, gledajući pužice i žabice kako se vrte na suncu. Zatvorila je vrata za sobom još pre nego što je muzika prestala. Jazavci će u bukviku brzo prikupiti zimske rezerve hrane i dobro uhranjeni polegati da spavaju zimski san. Kretali su se kroz opalo lišće u čoporu, njuškajući i sudarajući se međusobno, iskopavajući gliste i opale bobice šumskog voća. Krzno im je postajalo sve gušće. Reka se kovitlala ispod mosta za tovarne konje i tekla ka vodeničnom jazu.

Vreme je vraćeno jedan sat unazad, dani su se skraćivali, a noći postajale sve duže. Srednjoškolci su se vraćali kući s autobuske stanice po mraku. Čoveka koji je po opisu odgovarao ocu nestale devojčice viđali su kako pešači sve dalje od sela, iza Ašbrukove šume i iza poslednjeg od trinaest akumulacionih jezera. Čoveka u tamnosivoj vetrovki viđali su iza okuke gde je auto-put oštro skretao.

Orlova paprat rudela je u širokim pojasevima niz breg. Ljudi su sanjali nestalu devojčicu kako ničice leži u lokvi i sanjali su kako je, bezbednu, voze kući. Noć veštica je prošla, ali nije ličila na one prethodnih godina. Niko nije sasvim imao volje, osim onoga ko je napunio čitavu telefonsku govornicu balonima. Džeksonovi sinovi doterali su ovce dole u zimovnik i ceo dan ih podšišivali oko repa, spremajući ih za ovna. U školi su rano paljena svetla, crni dim se vio iz kotlarnice. U zbornici je gospođica Karter pregledala s gospodom Simpson nastavne planove za tekuću nedelju. Kad su završile, gospođa Simpson je pitala gospođicu Karter kako se uklopila. Gospođica Karter je brzo klimnula glavom i odgovorila da je sve u redu, osim što joj teško ide upoznavanje s ljudima. Gospođa Simpson se na to nasmejala i rekla da tačno zna šta gospođica Karter hoće da kaže. Da li je pokušala da napravi mali podsetnik u kome će ukratko skicirati portrete? Nije mislila na decu, rekla je gospođica Karter. Mislila sam da govorite o uklapanju u život ovde, rekla je. Gospođa Simpson se izvinila i rekla kako bi, da ubuduće ne bi bilo zabune, gospođica Karter trebalo da zna da ona nikada ne pita ništa o privatnom životu svog nastavnog osoblja. Zanima nas jedino ono što se događa iza kapije školskog dvorišta, rekla je. Brane akumulacionih jezera ponovo su pregledali, pobeležili moguće kritične tačke. U suton su se šumski golubovi okupljali u jato pre nego što će se smestiti na noćenje.

U novembru su Ostin Kuper i njegova žena doneli kući blizance, uz stepenice u svoj stan iznad preuređene štale.

Kad se okrenuo da zatvori vrata, Ostin je na trenutak zastao na pragu, gledajući dole na ulicu kao da očekuje aplauz. Bio bi sasvim zaslužen, smatrao je Ostin. Nikada nije ni sanjao da će u nekome naći takvo duboko prijateljstvo kakvo mu je pružala Su, a posle deset godina rođenje blizanaca bilo je kao neki bonus koji je dugom vežbom bio naučio da više ne očekuje. Sigurno je u nekom trenutku u nekom prethodnom životu učinio neko dobro delo. Ajrin ga je videla kako zatvara vrata, videla je toplu svetlost s njihovih prozora, i setila se kako je ona pre nekih četrnaest godina donela kući svog Endrua, ali kad je stigla u *Gledston* i ispričala onima tamo, nisu imali da kažu ništa osim muku mu poljubim, pa kako će peti i spuštati kolica za blizance po onim tamo stepenicama? Ostin te prve noći oka nije sklopio. Spremao je tople napitke Su dok je ona telefonirala roditeljima i prijateljima i saopštavala im vest, milion puta isto, a posle toga je stalno ulazio u sobu da pogleda svoju usnulu porodicu, da bi konačno legao pored Su i osluškivao raznoliko disanje u sobi: Suine duge i odmerene udisaje i izdisaje, plitko brzo disanje blizanaca kao da su taman izronili da udahnu vazduha. Cele noći je bilo plača, buđenja, dojenja, menjanja pelena, ali između je bilo trenutaka kad se nije čulo ništa osim disanja i Ostin je osećao da mora samo da ostane budan da bi njih troje bili bezbedni. Zasad se ništa drugo ne zahteva od njega. Kad je Su te večeri zvala roditelje, pokušao je da oslušne šta im govori. Znao je kako se kaže majka, otac, deca, ali osim toga pojma nije imao. Mislio je i da zna kako se kaže srećna, ali Su je govorila tako brzo da nije bio siguran. Pretpostavljao je da je srećna. Uglavnom je izgledala prosto umorna. Tako su se dugo nadali ovome, Su se toliko

trudila, a sad sva napregnutost prikupljena u njenom telu nije imala da se utroši ni na šta korisno. Izgledalo je kao da je to prijatan umor, pun olakšanja. Ostin je već znao, po tome kako ona drži blizance, kako se kreće oko njih, kako se naginje da ih malčice bolje namesti kad ih on drži, da Su tačno zna šta treba da se radi i da čak nije ni iznenađena što zna. Bilo je to nešto što ga je, između ostalog, stalno oduševljavalo kod Su, ta duševna nepomućenost, kao da je sve vreme znala da će život biti ovakav. Ujutru posle prve noći koju su proveli zajedno njeno lice kao da je govorilo pa dakle, naravno da se ovo dogodilo. Šta si ti očekivao? U cik zore dole se videlo upaljeno svetlo u štali koju je Ostin pretvorio u redakciju *Glasa doline*. Belo neonsko svetlo pravilo je oštar kontrast naspram praskozorja, i kroz prozor se samo naziralo Ostinovo teme dok je radio na poslednjim stranicama sledećeg broja, pišući jedan dodatak kolumni s vestima o venčanjima i rođenjima, pazeći pritom da ne zloupotrebi svoj položaj. Kad su nedelju dana kasnije novine isporučene u poštanske sandučice i na tezge po radnjama, oni koji već nisu znali imali su da pročitaju samo ovo: *Su Lin Kuper i Ostin Kuper javljaju da su srećno doneli kući novorođene blizance Hana Lija Lina i Lua Sema Lina i zahvaljuju svima na lepim željama.*

U školskom holu od zore je gorelo svetlo. Obavljane su pripreme za proslavu Božića. Džouns je u šumi nasekao jelove grane i božikovinu, pa ih je gospođa Simpson klečeći aranžirala oko Bogorodice i mladenca u jaslama. Gospođica Karter je zamolila Džounsa da joj pridržava merdevine dok bude kačila girlande. Gospođica Frenč nije mogla da

ne primeti kad je podigla pogled s poludovršenog panoa s pastirima i ovčicama od loptica vate da je gospođica Karter u suknji i da Džouns ne gleda u pod. Nije bila voljna da se meša, ali je ipak pomislila kako bi bilo dobro da zamoli Džounsa da umesto merdevina donese gospođici Karter stolicu. Kad je gospođica Karter pogledala dole i videla da niko ne pridržava merdevine, ukipila se gledajući pravo u zid ispred sebe i trudila se da ne razmišlja o tome pre koliko je kratkog vremena Džouns izglancao pod. Zatekla je sebe kako razmišlja o Vilu, ocu Toma Džeksona, i o tome kako on ne izgleda kao muškarac koji bi tek tako ostavio ženu na merdevinama. Držala se grčevito. U crkvi su se pevale božićne pesme, sveće su gorele i mirisalo je na smrekovinu i božikovinu. Olivija Hanter je otpevala solo strofu pesme *Tiha noć*. Olivija je imala osam godina i bezbrižno samopouzdanje. Glasić joj je malo zatreperio na *sve je mirno, sve je obasjano*, a na kraju stiha se ozareno osmehnula čekajući pastvu da joj se pridruži u refrenu. U seoskoj sali konačno su uspeli da izvedu predstavu *Džek i čarobni pasulj*. Sačuvali su kostime i kulise od prošle godine, a glumci su većinom bili zadovoljni time da zadrže iste uloge. Sala je bila puna. Linzi Smit je za godinu dana naglo izdžikljala i nije toliko ličila na dečaka kao kada su joj dodelili ulogu, ali uzverala se uz stabljiku pasulja baš onako neustrašivo kao što je i trebalo, a kad je nestala iza zavesa koje su zaklanjale skele na plafonu, Ketii Heris, koja je glumila Džekovu majku, odlično je odigrala ojađenost. Kasnije su stolice posklanjane, bife otvoren i izneseni su poslužavnici s pitom od mesa. Ričarda Klarka su videli u publici prvi put posle više godina. Došao je da bude kod majke nekoliko dana. Stigao je tek pošto su mu sestre otišle,

na šta je njegova majka već bila navikla, i otputovao je još pre nego što se stara godina završila. Bio je zaposlen čovek. Bilo je i takvih godina kad bi mu majka bila srećna ako bi ga uopšte videla. Izgledalo je da nema ništa osim kofera s kojim putuje i da na putu i živi, a to nije bio neki život za čoveka njegovih godina. Za sve vreme dok je bio kod majke njih dvoje nisu seli da čestito porazgovaraju, a kad je otišao na aerodrom, ona nije znala čak ni kuda putuje. Znala je samo da je konsultant. Izgleda da je imao novu prijateljicu, ali ime joj nije spominjao. Pošto je otišao, majka mu je promenila posteljinu na krevetu u kome je spavao, otvorila prozore da proветри sobu i zvonjava crkvenih zvona doprla je unutra. Tamo su držali službu da obeleže godinu dana otkako je devojčica nestala. Ovog puta nisu bile potrebne dodatne stolice i niko nije morao da stoji u prolazima između klupa. Džejn Hjuze je velikim delom ponovila ono što je rekla i pre godinu dana. I dalje nemamo odgovore i ne možemo ništa sem da čekamo. Sklopila je oči, ispružila ruke i pustila da zavlada muk. Devojkicu koja je nestala zvali su Rebeka, Beki, Beks. Imala je trinaest godina kada je nestala. Na sebi je imala belu duksericu s kapuljačom, teget perjani prsluk, crne farmerke i platnene patike. Sad bi svakako imala više od sto pedeset dva centimetra i kosa joj je možda drugačije boje i drugačije ošišana. Istraga nije prekinuta, potvrdio je policijski portparol. Rebekinu majku videli su na ivici vresišta, kako ide istim onim stazama i bogazama kao i uvek. Spremalo se još kiše, ili još i gore vreme. Hladan vetar nanosio je senke preko jezera, a gore po višim delovima brda retke pahulje kovitlale su se oko krošanja drveća. Kraljići su žurno ključali semenke duboko među granjem tise u crkvenom dvorištu.